Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist. exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo - Cod. Ettenheim-Münster 359

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

Quaestio 2da

urn:nbn:de:bsz:31-132384

Visual Library

& alia id quæ auctia sit ræ formæ ad quā tēn
sed seu quatenus ē forma augtitio.

Utrum Motus realiter distingua
tur à mobili & termino

Quæstio 2da

Mobile nt ē aliud q subiectum motus. Terminus ad Quid sit Mobile.
quem est hoc n. loquimur ē forma p motum ac Quid terminus sequel.
quisita ut qualitates quantitates ubi. Potest aut
tam terminus quā motus 2bus modis considerari Motus & terminus duobus modis possunt considerari.
1o realiter & sūtur entitatem 2do fortr b una 1a
progressione ad perfectum. His posi 2do
nram hac dt re sentiam paucis afferti omibus
declarang.
Assertio 1a Motus realiter idem ē cū termino aug Assertio 1a
distinguitur tm ab illo ræ & fortr. Conclusio
hæc ē cōis fere omnium nō tm dt latione sed
motu alterationis & augmentationis. Et probatur
1o ex Arte q septu + lo asserit motum non ee pter Ut 1o cogitatio
res ad quas est motus & motum nō distingui
realiter à termino suo ut nō pauci pter illum
loco interpretantur. 2do pter ræ qa si motus
et entitas alia distincta v.g. à calore q per Probatur 2do ræ.
illum augeri sequerẽ ignem qui calefacit aqua
duas simul qualitates producere formam se

& motum seu fluxum ac tendentia ad illā formā
consequens ē absurdū q' 3tr minor qa aliás
sequit aquam in una mutaōe dupliči altera
tiōe alterari q ē contra experiam: Unā n. tan
tummodo alteraōem notā cam q' à calore patimur
in aqua experimur. Auctores contraria sentia
negant sequlam maioris: Nam motg aiunt nō
ē qualitas. sz gha: producunt duæ enti
tates distinctæ realis qn aqua calefit: Illa
igr altera entitas ut ē substa ut aum
n primū q' est aliquis qidam; nō respectiuā
q absolutum: q' ut erit quantitas ut albedo
sz hoc dici negant q' est qualitas: q' in ne
tu alteraōis duæ qualitates producunt: simi
lit in motu augmētaōis duæ quantitates forma
sc: q ē quantitas & motg seu augmtio quan
titatis & sic de cæteris. 3° si motg ē rerā
termino distincta q' produci p aliū motū gseq
ē falsū q' & 3tr: probat sequla qua aduer
sarij negant: qa si motg rer ut ipsi dicūt à
termino realit distincta produci pt p alio à se
realit distincto q' et formā seu terminus p alio
à se realit distincto pduci poterit. qa cū tam
motg sedm se quā forma sit aliquis nō apparet
rō cur hæc potig indigeat re à se distincta qua

Contraria sententia, negat sec.
Sed altera obiicit

probat 3tio.

ille et tandem entia sine necessitate multiplicanda
sunt. Quod autem motus et terminus distinguantur
realiter seu formaliter facile probatur: quia nemo est qui non
lineam conceptum formet audito motu alium audito ter-
mino. Deinde quia sunt diversae conditiones quantitati
et formae. Praeterea ea significatio: calefactio est calor frigefactio est frigus augmentatio
quantitas etc non admittuntur si formaliter intelligantur
quae omnibus materialiter verae sint. Ex quo colligitur distin-
ctio realis inter motum et terminum. Caeterum,
haec ut melius intelligantur notandum est calorem — Calor quadrupliciter consideratur.
(eadem ratio est augmentationis) 4 modis considerari
1o materialiter et secundum rem et sic est in praedicamento — 1o
qualitatis. 2do ut est in fieri sive ut est — 2do.
continua a primo ad ultimum gradum acquisitione;
et 2do non calor est motus qui ut sic in nullo praedi-
camento per se ponitur sed reducitur ad praedicamentum sui
termini. 3o consideratur idem calor ut est effectus — 3tio.
agentis et ut ab illo procedit sic ponitur in praedicamento
actionis. 4o consideratur ut est actus et perfectio — 4to.
mobilis seu passi quo modo ponitur in categoria
passionis. Et calor quidem ut est motus nihil
plus addit qualitati materialiter sumptae quam modum
~~[illegible]~~ [fluxus] seu tendentiae continuae ad terminum.
Assertio 2da Motus alterationis et augmentationis — Assertio 2da.

realit distinguunt à mobili seu ſpatio ꝓptrea qualitas & quantitas termini illorum motuum duorum realiter à ſpatio distinguunt ut vult communis sententia: Et et motus identificat in qualitate & quantitate realiter à ſpatio distinguitur

Probat.

Notant hoc loco ſpatii mobilis quantitas considerari posse 1o absolute secundum suam quantitatem ut substantiam 2do prout est extensum quantitate. Iam [illegible] augendum et mobili posteriori non sumpto [illegible] et illo posteriori [illegible] spectato. Etenim existimare quod hoc alteration & augmentationis motus secundum rem non distinguunt mobile & terminos simul sumptos probat quod augmentatione in qua potissima difficultas quia terminus quod motum augmentationis augmentationi differt à quantitate mobilis nisi secundum quod accidens seu secundum extensionem minorem & maiorem; quia terminus fortis augmentationis est maior quantitas. Sed probabilius est quod asserunt alii minimum motum augmentationis et secundum rem differre à mobili et cum sua quantitate spectato. Patet ex ipsa ratione iam in contrarium facta quod minime in modum hoc ipsum confirmat: Omnia quantitas mobilis palmorum v.g. quatuor secundum rem [illegible] aequale differt à quantitate mobilis duorum

Mobile quantitas considerari potest 1o

2do

Dubium

Solutio

torum palmorum. Ergo cum mobile ante motum fuerit tantum
duobus palmis extensum & per motum sit auctum duo-
rum ~~ne~~ novorum palmorum extensione sit ita alteri-
quam entitatem realem quam ante non habuit: ergo motus
cum extensione palmorum comparatorum secundum rem idem
tificatus re differt a mobili et ut est quantita-
te affectum. A alteratione longe clarius est realiter a
mobili utroque modo sumpto distingui

Assertio 3tia Motus localis realiter distinguitur a subiecto — *Assertio 3tia.*
secundum se ac sine quantitate sumpto; a subiecto vero cum
quantitate spectato nequaquam subiectum fertur tamen. Prior pri-
oris partis conclusionis huius ex antecedenti assertionis
probatione manifesta est: Quia ultimus terminus motus
localis qui est Ubi realiter a subiecto distinguitur. Po-
sterior pars hac unica ratione ~~d~~ ostenditur: termi-
nus proximus & forte motus localis realiter a mobili
secundum quantitatem spectato non distinguitur
neque motus localis consequenter ex dictis nota est
maior ante quia ut supra indicavimus & est communior
philosophorum sententia terminus motus localis non est
locus seu superficies corporis ambientis sed ipsum Ubi
seu existentia in spatio; Haec autem existentia ni-
hil aliud est quam extensio ipsius mobilis quan-
titas prout in hac ut illa parte spatii existit;
seu modus quidam quo sortitur quantitas prout

nunc tunc ... illi ... spatij sive veri sive ... respondet. Terminum lationis forte ... ubi probat q. a. ille censendus est terminus ... propriis et ... eidem ... quomodocunque fiat obtingit: ... Ubi ... eiusmodi ... ipsum Ubi est terminus lationis forte. Maior ... patet: ... communicatione ... per se ut ... modo ... ut 2do modo. Minor ... q. a. sive ... motus fiat in vacuo sive in pleno ... ret tunc ... terminum ... ipsum Ubi. ... quo colligit q. licet corpus ... sufficiem simul augeat sufficere ... ente ... et ... esse terminum ... propinquus et ... tionibus ... et remotum; ... rei argumentum est q. non omni motui locali ... gat ... sufficere: tum q. a. motus in vacuo ... esset motus; tum q. a. motus ... est motus neque realis ... et omnium lationum ... ut ... docet Aristot.; et ... mobile ... dem ... a nullo alio corpore circundati ... ipse ... in alio ... corpore ... in ipso mobili ...

Sed contra has assertiones multa obijciunt ...

illa distinguuntur realiter quorum alterum sine altero obiectio
conservare potest: sed terminus conservare potest sine motu; quia
cessante motu forma permanet ut est manifestum.
Ergo motus realiter à termino distinguitur. Respondeo neg: Solutio
Maiorem sufficit enim ad hoc distinctio rationis seu
formalis. Etenim ut bene docent Conimbr: quamvis ea
quae inter se nullo modo distinguuntur à se mutuo sepa
rari non possint; ea tamen quae cum re idem sint inter
se tamen formaliter differunt interdum ita sunt affecta
ut saltem unum absque altero vel absque eius formali
alterius conservare possit, ut patet in funda
mento respectu relationis quae cum realiter idem
sit tamen potest absque illa consistere ut candor absque
similitudine. Idem accidit in motu et termino
illo namque in tempore sic permanet licet negatio
sui fundamento neque motus sine termino esse possint
Secundo obijcitur. Illud est motus per quod augetur forma Obiectio ida
sed forma non augetur per formam sed per seipsam Ergo
forma non est idem formaliter cum motu. Respondeo Solutio
minorem esse veram de forma in actu perfecto
falsam de forma in actu imperfecto: Forma enim
perfecta augetur per seipsam ut est in actu imp
perfecto tendente ad perfectum quo pacto forma loco
motus habet. Alij negant rectius maiorem quia per motum
calefactionis verbi gratia tanquam per causam calor producatur: Aliorum responsio.

n. n. rei productio caa rei e dicenda; quidem caa
e id q esse gfert Actio u no ppie gfert esse
Objectio 3tio sz e id quo esse gfert. Objicit 3tio Multa dnt
d motu q d termino dici n pnt g motus realit a ter
mino distinguit. pb ant qa motus dr uia ad term
dr non term. dr tendentia & fluxus ad term itam tardus
uelox rectus obliquus &c. Rndeo haec oia tantumodo
Solutio foctem distinctione indicare: Non e aut necesse
ut ea q de motu dnt quatenus a termino distinguit
et dici possint de termino; sufficit ut ea q dnt
d motu quatenus idem est cu termino nec quoq
Objectio 4to affirment d termino. Ato Nullu ens successi
uum idem e realit cu ente pmanente & uicissim
sz motus e ens successiuu terminus ens pmanens g
Solutio Rdeo maiorem forte sumpta ee ueram absolute
Alia obiectio tn sumpta negandam ee; Si dicas sine sequi eu
dem rem bre ptes simul nempe quatenus est
pmaneat & no bre simul nempe quatenus e suc
Solutio cessiua. Rdeo no ee absurdum ut eadem re
alio atqz alio no spectata pter reat simul
Objectio ultimo & non reat simul. Ultimo objicit Si motus idem
e cum termino sequit corruptu q dpria idem numero
uiribus nae poe redire gsequens e falsum q l prob
probatz sequela qa fieri pt ut idem nro corpus
die domo gficiat spatiu q heri gfecit. g idem Ubi

acquirit: ergo idem numero motus peragit quae unus et idem terminus cum quo ipse motus identificatur ergo idem motus redijt. Resp. deest terminus non simpliciter et quo Solutio ad suam realitatem et fortitatem redire ∫ quoad suam realitatem tamen quatenus motus operatur motus qui est idem re cum illo roe termini in quo aucto conveniunt.

Ubi sit Motus subiective
Item de Actione et passione

Quaestio 3tia

Quoniam Motus ut diximus a termino seu forma per ipsum acquisita realiter non distinguitur; ipsa vero forma est ut qualitas ut quantitas ut Ubi necesse est illum sicut et aliud quid accidens in subiecto aliquo inhaerere et utrum sit movens an mobile Nota. disputatur a Doctoribus; quam rem ex communiori nostrorum Doctorum sententia aliquot assertionibus declarabimus.

Assertio 1a Motus non est per se in movente ut in Assertio 1a subiecto licet sit in movente ut in principio. Quo. Probatur 1a pars: quia quod per se est in movente Probatur 1a pars illud est in omni movente, sed motus non est in omni movente ut in subiecto ergo Motus per se